

**Сидоренко Т.В.,**

старший викладач кафедри іноземних мов

Сумський національний аграрний університет

### **Гуманістичний принцип навчання як складова новітньої освітньої парадигми**

З моменту входження України в європейський економічний, культурний, освітній простір і набуття політичної суб'єктності як самостійного гравця на міжнародній арені в країні почали відбуватися зміни в різних сферах суспільного життя. Що ж стосується освіти й культури, то акцент докорінно змістився в бік загальнолюдських цінностей, як от: цінність людської особистості, збереження національної культури й рідної мови як головного чинника ідентифікації нації, побудова спільного європейського культурного простору, гуманізація всіх сторін життя як один із запобіжників повернення до тоталітарного минулого.

У Національній доктрині розвитку освіти в Україні головною метою освітнього процесу визначено створення умов для всебічного розвитку і самореалізації кожної особистості як громадянина України. Відповідно до цього заклади вищої освіти повинні бути переорієнтовані на новітню модель викладання і організації навчального процесу, у центрі якого студент як суб'єкт, активний діяч освітнього процесу. Також визначено пріоритетні напрямки державної політики у сфері освіти, серед яких особистісна орієнтація освіти, створення для всіх рівних умов для здобуття якісної фахової освіти, формування національних та загальнолюдських цінностей, розбудова україномовного культурного і освітнього середовища, інтеграція української освіти в загальноєвропейський і світовий простір [5 ].

Таким чином змінюється зміст освітньої парадигми, формується нова система цінностей, реалізація якої можлива за умови впровадження в систему вищої освіти гуманістичного принципу навчання.

Гуманістичний принцип як один з проявів широкого спектру поняття гуманізації освіти був у центрі уваги наукових дописів як вітчизняних вчених, методистів, так і закордонних. Різним аспектам гуманізації освіти присвятили свої роботи І. Зязюн [4], С. Гончаренко, І. Смолюк [6], І. Лернер, М. Добрускін, О.Гук [3], О. Барно [1], Єфремова Н.Ф., Маляр Н.і. та інші.

Усі вчені, дослідники, говорячи про гуманізацію освіти, зазначають зміну акцентів освітнього процесу, у центрі якого перебуває студент - активна особистість, співучасник навчального процесу, суб'єкт, а не пасивний споглядач – слухач.

За мету освітній процес має формування загальних та професійних умінь і навичок майбутнього фахівця, спроможного у подальшому житті до самонавчання і самовдосконалення як професіонала у своїй галузі, а також розвиток цього творчих здібностей. Завдання ж закладу вищої освіти і викладачів полягає у необхідності створення умов для формування активної творчої особистості студента, а також у доборі відповідних методик викладання та підходів до навчання, які б забезпечили реалізацію мети освітнього процесу.

Особистісно орієнтований підхід до навчання є пріоритетним, адже передбачає індивідуальний підхід до кожного студента з урахуванням його індивідуально-психологічних особливостей та підбір окремих завдань різного рівня складності. Особистісний підхід орієнтований на виявлення поваги до індивідуальності кожного студента, розуміння його особливостей, бажань, мети навчання, створення умов для розкриття творчого потенціалу особистості [3].

Таке ставлення до студентів дозволить максимально створити рівні умови для навчання, розкрити потенціал кожного студента і розвинути впевненість у своїх силах з подальшим знанням сутності процесу самонавчання і самореалізації.

Створення сприятливого доброзичливого психологічного клімату в групі, доступність завдань відповідно до рівня розвитку когнітивних здібностей студентів і спроможність їх виконання, створення ситуації успіху під час виконання доступних вправ різної складності додає впевненості студентам,

поступово формує їхні загальні та професійні уміння і навички, у цілому створює умови для становлення студента як творчої особистості. Аби успішно виконувати нові доступні завдання, заздалегідь проводиться актуалізація знань, набутих раніше. Таким чином студент пригадує те, що вчив раніше, нові знання доповнюють систему набутих раніше, відповідно знімаються психологічні бар'єри невпевненості.

Формування ж умінь і навичок відбувається в процесі навчальної діяльності – спільної роботи викладача й студента, коли засвоюється комплекс знань з навчальної дисципліни під час їх практичного використання і розкриваються творчі здібності студента.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Барно О. Демократизація та гуманізація вищої освіти – запорука формування високопрофесійного спеціаліста XXI століття / О. Барно // Імідж сучасного педагога. – 2003. - №5-6. – С. 6-12.
2. Гончар О.В. Педагогічна взаємодія як ключова складова гуманізації навчального процесу у вищому навчальному закладі / О. В. Гончар. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка. Серія: Педагогіка. - 2010. - № 2. - С.62–66.
3. Гук О.Ф. Гуманізація освітнього процесу у вищому навчальному закладі / О. Ф. Гук // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. - 2012. - Вип. 14. - С. 179-187.
4. Зязюн І.А. Освітні парадигми та педагогічні технології у вимірах філософії освіти / І.А. Зязюн // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Педагогічні науки. - 2011. - Вип. 1.33. - С. 22-27.
5. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. – Київ: «Шкільний світ», 2001. – 24 с.
6. Смолюк І.О. Психолого-педагогічні основи гуманізації навчання / Гуманізація і гуманітаризація математичної освіти в школі та вищому навчальному закладі: Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції. – Луцьк: Волинський державний університет, 2000. – С.9-12.